

Bruselj, 20. september 2023
(OR. en)

13232/23

COMPET 899
IND 483
MI 765
BETREG 25
DIGIT 188
ECOFIN 903
EDUC 361
EMPL 447
FIN 939
FISC 201
MAP 49

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	13. september 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 535 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Sveženj pomoči za MSP

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 535 final.

Priloga: COM(2023) 535 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 12.9.2023
COM(2023) 535 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Sveženj pomoči za MSP

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Sveženj pomoči za MSP

1 Mala podjetja so pomembna

Mala in srednja podjetja (MSP) so osrednjega pomena za gospodarski in družbeni ustroj Evrope. 24 milijonov evropskih MSP predstavlja 99 % vseh podjetij v EU in zagotavlja dve tretjini delovnih mest v zasebnem sektorju v EU¹; ta podjetja so globoko vtkana v življenje lokalnih skupnosti, zlasti na podeželskih območjih². Ustvarijo več kot polovico dodane vrednosti v nefinančnem poslovnem sektorju EU in v Evropi zagotavljajo ugodno okolje za inovacije³, raznolikost in enakost⁴. MSP so bistvena za zeleni in digitalni prehod Evrope⁵ ter njeno dolgoročno blaginjo.

Kot taka so MSP stalnica v politiki Komisije, zlasti od začetka izvajanja strategije za MSP iz leta 2020⁶. Komisija pričakuje, da bo v sedanjem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 ter v okviru instrumenta NextGenerationEU⁷ za MSP prek njenih različnih programov financiranja na voljo več kot 200 milijard EUR. V obdobju zaporednih kriz sta trajno okrevanje in odpornost MSP ključni prednostni nalogi. Mehanizem za okrevanje in odpornost⁸ zagotavlja do 45 milijard EUR podpore za MSP⁹, kakršne doslej še ni bilo, poleg skupno 65 milijard EUR sredstev v okviru kohezijske politike¹⁰. MSP so bila tudi glavni upravičenci podpore evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE), namenjene zaščititi delovnih mest in dohodkov, ki jih je prizadela pandemija koronavirusa. Obenem so bili interesi MSP v središču začasnega okvira Komisije za ukrepe državne pomoči¹¹, ki državam članicam omogoča, da nudijo potrebno podporo podjetjem, ki jo potrebujejo, ob tem pa zagotavljajo enako obravnavo in omejujejo neupravičeno izkrivljanje konkurence, ki bi ogrozilo enotni trg.

¹ Pregled uspešnosti MSP za leto 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

² Raziskava Flash Eurobarometer 486, MSP, zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in podjetništvo, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

³ *Productivity in SMEs and large firms* (Produktivnost v MSP in velikih podjetjih), OECD, 2021, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>.

⁴ Raziskava Flash Eurobarometer 486, MSP, zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in podjetništvo, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

⁵ Približno 89 % MSP je že sprejelo ukrepe za bolj učinkovito rabo virov, raziskava Flash Eurobarometer 498, MSP, učinkovita raba virov in zeleni trgi, marec 2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>.

⁶ COM(2020) 103 final.

⁷ COM(2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html?lang=sl

⁹ Pregled stanja mehanizma za okrevanje in odpornost, metodologija označevanja stebrov, „Podpora MSP“ kot primarno ali sekundarno področje politike.

¹⁰ To zajema 43 milijard EUR iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in skupno 22 milijard EUR iz naložbenih pobud v odziv na koronavirus in instrumenta REACT-EU v okviru kohezijske politike.

¹¹ Začasni okvir za ukrepe državne pomoči zaradi COVID-19; začasni okvir Komisije za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini; spremenjena splošna pravila o skupinskih izjemah (Uredba Komisije (EU) 2023/1315); predlagana revizija uredbe o pomoči *de minimis*, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_en.

Najrazličnejši ukrepi so evropskim MSP pomagali izkoristiti nove tržne priložnosti, ki jih ponujata zeleni in digitalni prehod ter medsektorsko in čezmejno sodelovanje. Od vzpostavitve 150 digitalnih inovacijskih vozlišč po vsej celini do uvajanja mreže svetovalcev za trajnostnost za MSP¹²; od sprejetja načrtov za prehod za evropske industrijske ekosisteme¹³ do reforme zasnovne trga električne energije¹⁴; od pomoči MSP pri dostopu do podatkov po pravičnih pogojih¹⁵ do mobiliziranja tveganega kapitala za zagonska podjetja ter MSP na strateških področjih, kot je vesolje¹⁶; ter od krepitve internacionalizacije¹⁷ in trgovine¹⁸, povečevanja poslovnih priložnosti s strategijo Global Gateway¹⁹ do zaščite sredstev intelektualne lastnine²⁰: vselej so bile potrebe MSP v ospredju dela Komisije.

Kljub temu se MSP srečujejo z velikimi negotovostmi, omejeno oskrbo, pomanjkanjem delovne sile in konkurenco, ki ni vselej poštena. Zaradi nestanovitnosti in nepredvidljivosti trenutnih gospodarskih razmer je bilo poslovanje MSP oteženo. V letih 2021 in 2022 so se večkrat spopadala s težavami pri zaposlovanju novega osebja, da bi zadostila močnemu okrevanju povpraševanja. Hkrati so jih pestili višji stroški energije, ki jih je povzročila ruska vojna agresija proti Ukrajini, zaradi hitro rastočih cen surovin pa se je pritisk na mala podjetja še povečal. Poleg tega je bil zaradi vse višjih obrestnih mer dostop MSP do financiranja še bolj otežen.

Te ovire bodo najverjetneje vztrajale. Pomembno je, da EU in države članice še naprej neomajno podpirajo MSP, jim pomagajo okrepiti njihovo okrevanje in v celoti izkoristiti njihov potencial, da lahko vsi, od trgovinice na vogalu in družinskega hotela do tehnološkega zagonskega podjetja, še naprej prispevajo k dolgoročni blaginji Evrope.

S tem svežnjem pomoči za MSP namerava Komisija zagotoviti kratkoročno pomoč, okrepiti dolgoročno konkurenčnost in odpornost MSP ter spodbujati pravično in do MSP prijazno poslovno okolje. Sveženj vključuje:

- predlog uredbe o zamudah pri plačilih,
- predlog direktive o poenostavitvi obdavčitve za MSP,
- sklop ukrepov, ki bodo poenostavili stvari za MSP, izboljšali dostop do financiranja in usposobljene delovne sile ter podpirali MSP v njihovem celotnem življenjskem ciklu.

¹² V okviru evropske podjetniške mreže.

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

¹⁴ COM(2023) 148 final. Predlog bi državam članicam omogočil, da med energetske krize uporabijo cenovni nadzor za MSP in potrošnike.

¹⁵ COM(2022) 68 final.

¹⁶ Instrument za naložbe CASSINI usmerja skoraj 700 milijonov EUR v sklade tveganega kapitala, ki vlagajo v vesolje, in mobilizira vsaj 1,5 milijarde EUR skupnega tveganega kapitala za zagonska podjetja in MSP.

¹⁷ MSP je namenjena tudi 1 milijarda EUR sredstev v okviru programa Enotni trg za podporo krepitvi konkurenčnosti MSP in njihovi internacionalizaciji ter usmerjanju podpore MSP prek posrednikov za MSP, na primer prek evropske podjetniške mreže in evropskih grozdov, kar omogoča evropska platforma za sodelovanje grozdov.

¹⁸ Vsi novi trgovinski sporazumi EU vsebujejo posebna poglavja o MSP z določbami za pomoč MSP pri širjenju njihovega poslovanja s tujimi trgi in na njih. Namenski pritožbeni mehanizem (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/sl/content/enotna-vstopna-tocka-0>) omogoča MSP poročanje o ovirah pri dostopanju do trgov tretjih držav.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_sl

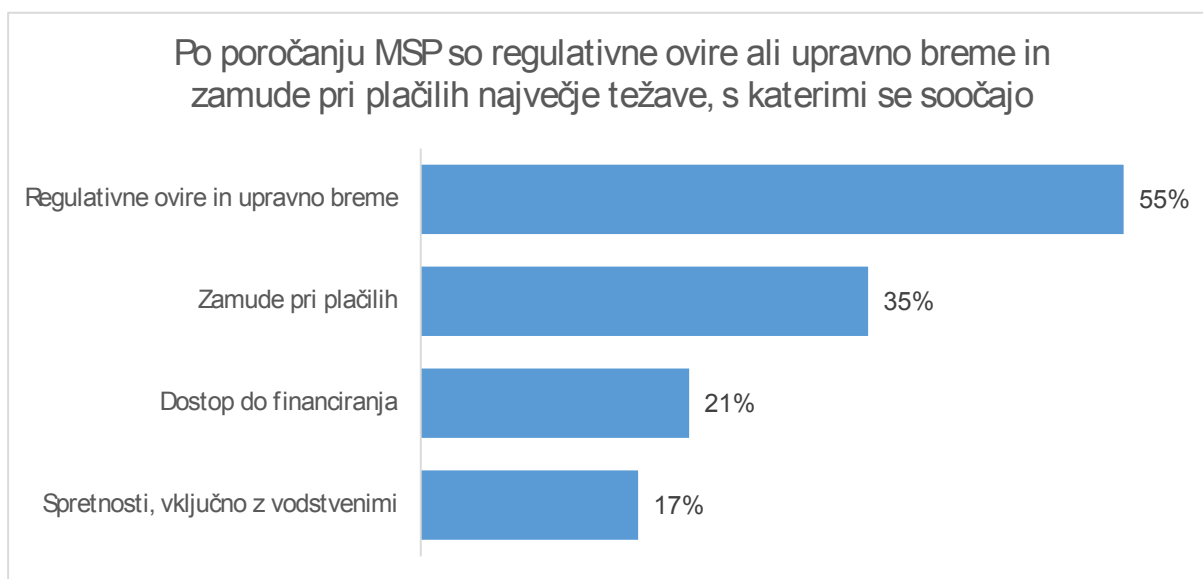
²⁰ COM(2020) 760 final. Akcijski načrt pomaga podjetjem, zlasti MSP, da kar najbolje izkoristijo svoje izume in stvaritve.

Sporočilu je priloženo prvo poročilo o izvajanju **enotnega digitalnega vstopnega mesta** ter prvi predhodni pregled uredbe o razmerjih med platformami in podjetji²¹.

2 Izzivi: MSP in njihovo trajno okrevanje

Uspešnost MSP še ni dosegla ravni pred pandemijo. Dodana vrednost MSP za leto 2023, prilagojena glede na inflacijo, bo po napovedih ostala za 3,6 % (pri velikih podjetjih za 1,8 %) nižja od ravni iz leta 2019, zaposlenost v MSP pa se je komaj vrnila na ravni pred krizo²². V realnem smislu se je dodana vrednost MSP v letu 2022 zmanjšala v 12 od 14 industrijskih ekosistemov²³, v letu 2023 pa je zmanjšanje dodane vrednosti napovedano za MSP v vseh ekosistemih.

Slika 1: Ključni izzivi za MSP, vir: raziskava Flash Eurobarometer 486

Upravno breme ali regulativne ovire so po mnenju 55 % MSP največje težave²⁴. Predvidljivo regulativno okolje, dobro upravljanje in učinkovit institucionalni okvir prispevajo h krepitvi konkurenčnosti, doseganju pravičnosti in zagotavljanju pomoči.

Zamude pri plačilih, ki pestijo MSP, ovirajo konkurenčnost, povečujejo negotovost, v primeru javnih naročil pa zmanjšujejo udeležbo MSP. V vsakem prizadetem podjetju se zaradi njih povečajo potrebe po obratnem kapitalu, zvišajo se stroški financiranja, povečajo se stroški zaradi časa, porabljenega za njihovo izterjavo pri dolžnikih, ter zmanjša se zmožnost za naložbe.

Dostop do financiranja je za mala podjetja težji kot za velika. Vedno večja negotovost in višji stroški financiranja zmanjšujejo zmožnost MSP za naložbe. Ob koncu leta 2022 so MSP pričakovala skorajšnje poslabšanje razpoložljivosti vseh vrst financiranja²⁵.

²¹ Uredba (EU) 2019/1150 določa pravila za vzpostavitev pravičnega, preglednega in predvidljivega poslovnega okolja zlasti za manjša podjetja in trgovce na spletnih platformah.

²² Pregled uspešnosti MSP za leto 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

²⁴ Raziskava Flash Eurobarometer 486, MSP, zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in podjetništvo, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

Razpoložljivost usposobljenega osebja ali izkušenih vodstvenih delavcev je nedavno postala najpomembnejša težava za 27 % MSP v EU²⁶, 70 % MSP pa poroča o zvišanju stroškov dela²⁷. Rezultati raziskave Eurobarometer o spretnostih²⁸, predstavljeni hkrati s tem sporočilom, kažejo, da pomanjkanje spretnosti zavira poslovne dejavnosti 63 % MSP, obenem pa tudi ovira njihova prizadevanja za digitalizacijo (za 45 % MSP) in ozelenitev (za 39 % MSP).

Tem izzivom bo namenjen poudarek v ukrepih, predstavljenih v tem svežnju pomoči za MSP, kot je opisano v nadaljevanju.

3 Pomoč za MSP: pomoč za MSP pri poslovanju v času velikih izzivov

3.1 Poenostavitev stvari za MSP

3.1.1 Poenostavitev davkov

Podjetja, zlasti tista s čezmejnimi dejavnostmi, se srečujejo z zapletenostjo in visokimi stroški izpolnjevanja obveznosti, saj morajo pri poslovanju v več kot eni državi članici upoštevati različne sisteme obdavčitve dohodkov pravnih oseb. Zato Komisija v okviru tega svežnja pomoči za MSP predlaga pomembno poenostavitev na področju neposredne obdavčitve MSP, ki so s stalno poslovno enoto ustvarila davčno prisotnost v drugi državi članici. Tem MSP bi bilo omogočeno, da davčno osnovo svojih stalnih poslovnih enot v drugih državah članicah izračunajo v skladu s pravili njihove države članice, v kateri ohranjajo svoj glavni sedež in s katerimi so najboljše seznanjena. Od predvidenih pravil bodo zlasti imela korist MSP v zgodnji fazi mednarodne širitve. V oceni učinka, ki je priložena predlogu, je ocenjeno, da bi se stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti MSP lahko znižali za 32 %, s čimer bi bilo ustvarjenih 3,4 milijarde EUR skupnih prihrankov na leto.

Za ublažitev bremena, s katerim se mala podjetja s čezmejnimi dejavnostmi srečujejo v zvezi z DDV po vsej EU, se bodo obenem od 1. januarja 2025 uporabljala nova pravila o DDV²⁹. Upravičena mala podjetja bodo imela možnost, da svojo dobavo blaga in storitev, opravljeno v kateri koli drugi državi članici EU poleg države članice njihovega sedeža, oprostitjo plačila DDV.

Komisija:

- **Ukrep št. 1:** predlaga direktivo o poenostavitvi obdavčitve z uvedbo sistema obdavčitve glede na glavni sedež MSP.

3.1.2 Boljše pravno urejanje za MSP

Komisija je zavezana zagotavljanju podjetjem prijaznega regulativnega okolja, ki MSP pomaga k produktivnosti, konkurenčnosti in odpornosti. V letu 2021 je Komisija okrepila

²⁵ Raziskava o dostopu podjetij do financiranja, SAFE, december 2022, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en.

²⁶ Prav tam.

²⁷ Prav tam.

²⁸ Raziskava Flash Eurobarometer 529 o evropskem letu spretnosti: Pomanjkanje spretnosti, strategije zaposlovanja in zadrževanja v malih in srednjih podjetjih (objavljeno septembra 2023).

²⁹ Direktiva Sveta (EU) 2020/285.

preizkus za MSP, tj. orodje za analizo učinkov predlogov na MSP, da bi še izboljšala svoje analize in bolje poročala o teh učinkih³⁰. Preizkus za MSP je zdaj treba izvajati in o njem poročati bolj sistematično v vseh poročilih o oceni učinka, kadar je to sorazmerno glede na pomembnost pobude za MSP. Nadaljnje izboljšave pri uporabi preizkusa za MSP so sicer izvedljive in potrebne: Komisija bo zato sprejela nadaljnje ukrepe v zvezi s priporočili, ki jih bo o uporabi preizkusa za MSP platforma Pripravljeni na prihodnost³¹ izdala pozneje leta 2023, da bi zagotovila še podrobnejše in doslednejše ocene učinkov njenih pravnih predlogov na MSP³².

Na podlagi filtra za MSP, orodja, ki se kot ključen del preizkusa za MSP uporablja v zgodnjih fazah oblikovanja politik, **je bilo za 80 % vseh zakonodajnih pobud ugotovljeno, da so ustrezne za MSP**³³. Od januarja 2022 to orodje v tesnem sodelovanju z odposlanci za MSP postavlja v ospredje interese MSP³⁴. Od marca 2023 je bilo dodatno okrepljeno z novim preverjanjem konkurenčnosti, pri katerem se v vseh ocenah učinka celovito poroča o učinkih konkurenčnosti na podjetja, vključno s konkurenčnostjo MSP. Odbor za regulativni nadzor, ki kot neodvisen nadzorni organ Komisije zagotavlja nadzor nad kakovostjo osnutkov ocen učinka in vrednotenj, je bil razširjen z dvema članoma, njegov mandat pa je bil okrepljen tako, da namenja večji poudarek konkurenčnosti. Poleg uporabe načela „za enega sprejetega se eden odpravi“ in vključitve razsežnosti predvidevanja v ocene učinka in vrednotenja Komisije mora Odbor zdaj posebno pozornost nameniti učinkom na konkurenčnost. Pri tem oceni kakovost ocen stroškov in ali so bile v poročilih dovolj proučene možnosti za poenostavitev zakonodaje ter zmanjšanje nepotrebne bremena za podjetja in državljane. Na svojem naslednjem letnem sestanku z nadzornimi organi bo Odbor poglobil razprave o učinkih na konkurenčnost in MSP ter pri tem izmenjal dobre prakse z drugimi pregledovalci EU³⁵.

Komisija bo imenovala namenskega odposlanca EU za MSP, ki bo neposredno predsednici, obenem pa tudi komisarju za notranji trg poročal o vseh dejavnostih v zvezi z MSP, ki se izvajajo v povezavi s službami Generalnega direktorata za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja, ki bodo podpirale delo odposlanca. Poleg širšega zagovorništva in usklajevalnega dela v Komisiji, z mrežo odposlancev za MSP in v zunanjem delovanju ter na podlagi predhodnih dosežkov bo odposlanec EU za MSP odslej lahko sodeloval na zaslišanjih Odbora za regulativni nadzor z generalnimi direktorati o pobudah, ki imajo pomemben učinek na MSP. V tem okviru ter brez poseganja v delovanje in neodvisnost Odbora bo odposlanec EU za MSP lahko sprožal vprašanja in opozarjal Odbor na pomembne negativne učinke na MSP, morebitne dodatne ukrepe za njihovo blažitev, zanesljivost analiz stroškov/koristi in konkurenčnosti ter dejavnosti posvetovanja. Poleg tega bo odposlanec EU

³⁰ COM(2021) 219 final in https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

³¹ Platforma Pripravljeni na prihodnost je skupina strokovnjakov na visoki ravni, ki Komisiji pomaga pri njenih prizadevanjih za poenostavitev prava EU in znižanje s tem povezanih nepotrebni stroškov, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_sl.

³² To obenem sledi predlogom Conference o prihodnosti Evrope v letu 2022 za spodbujanje konkurenčnosti MSP in krepitev preizkusa za MSP (predlogi 12, 17 in 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/55594?locale=sl>

³⁴ Skupina strokovnjakov iz držav članic na visoki ravni, ki svetujejo Komisiji o vseh vidikih politike glede MSP, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_en.

³⁵ Med njimi so tudi člani mreže RegWatchEurope, ki obsega nadzorne organe Nizozemske, Finske, Švedske, Nemčije, Danske, Norveške, Češke in Združenega kraljestva.

za MSP na podlagi filtra za MSP Komisiji zagotovil seznam pobud, ki imajo največji učinek na MSP, Komisija pa bo v zvezi s tem izvedla celovit preizkus za MSP.

Čeprav sistem na splošno uresničuje svoje cilje³⁶, si Komisija še naprej prizadeva zmanjšati breme, ki izhaja iz zakonodaje EU. V okviru programa primernosti in uspešnosti predpisov (REFIT) se pri vseh ocenah in revizijah zakonodaje sistematično preverja možnost za zmanjšanje bremena. K temu procesu prispeva platforma Pripravljeni na prihodnost. Pri vseh pomembnih predlogih se s celovitimi ocenami učinka zagotavlja, da so koristi večje od stroškov. Od januarja 2022 je Komisija s svojim **pristopom „za enega sprejetega se eden odpravi“** uvedla „točko preloma stroškov“, ki naj bi zagotovila, da so upravni stroški na določenem področju politike izravnani in da so stroški prilagajanja v največji možni meri kompenzirani. Prvo leto polnega izvajanja tega pristopa je privedlo do znatnega znižanja upravnih stroškov s predlogi, ki bodo zagotovili neto prihranke v višini 7,3 milijarde EUR³⁷. Komisija je v celoti zavezana izkoriščanju potenciala tega orodja v naslednjih letih.

Da bi omogočili inovacijam prijaznejši in za prihodnost primernejši regulativni okvir³⁸, Komisija spodbuja uporabo regulativnih peskovnikov³⁹ na številnih inovativnih področjih, kot so umetna inteligenca⁴⁰ in virtualni svetovi⁴¹. Take instrumente bi bilo treba uporabiti širše, da se podjetjem v EU, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, omogoči preizkušanje novih tehnologij, praks, storitev, aplikacij in poslovnih modelov v nadzorovanem resničnem okolju, zlasti v primerih, kjer pravna negotovost ali regulativne vrzeli in ovire zavirajo njihov razvoj.

Da bi Komisija boljše upoštevala interese MSP pri pripravi novih zakonodajnih predlogov, bo sistematično upoštevala nekatere vrste določb, ki so prijazne do MSP. Kadar je to primerno in upravičeno, te med drugim vključujejo:

- (1) možnost, da se za MSP omogočijo daljša prehodna obdobja za zagotovitev predvidljivosti in lažje doseganje skladnosti s strani MSP;
- (2) zahteve za posebne smernice za MSP, ki naj bi jih zagotovile Komisija in/ali države članice glede izvajanja predlagane zakonodaje (npr. povzetek zakonodaje, spletno gradivo za usposabljanje), kadar je to potrebno;
- (3) zahtevo, da Komisija nameni posebno pozornost učinku delegiranih in izvedbenih aktov na MSP, ki pogosto določajo višino stroškov za MSP, in spodbudi deležnike k povratnim informacijam prek portala „Povejte svoje mnenje: poenostavite!“⁴², ali
- (4) klavzulo ponovnega pregleda ali samoderegacijsko klavzulo v sekundarni zakonodaji, pri čemer je časovni okvir skladen s postopkom naknadne ocene, da se čim bolj zmanjšajo zahteve glede poročanja in druge zahteve za doseganje skladnosti ter zagotovi smiselna ocena, ali zakonodaja še vedno ustreza svojemu namenu in ali so njene določbe še naprej koristne za MSP.

³⁶ V napovedi OECD glede regulativnih politik za leto 2021 se sistem Evropske komisije za boljše pravno urejanje uvršča kot najnaprednejši pri posvetovanjih z deležniki in vrednotenjih in na tretje mesto pri ocenah učinka.

³⁷ Letna študija bremena za leto 2022 z naslovom Prizadevanja Evropske unije za poenostavitev zakonodaje, september 2023.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD(2023) 277 final.

⁴⁰ COM(2021) 206 final.

⁴¹ COM(2023) 442 final.

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_sl

Komisija bo še naprej izboljševala svoje postopke za boljše pravno urejanje, med drugim s prepoznavnostjo svojih dejavnosti za boljše pravno urejanje v povezavi z MSP in konkurenčnostjo za zagotovitev, da bodo pravo in politike EU bolje delovali za MSP. Vsi ukrepi, predstavljeni v tem sporočilu, bodo Komisiji omogočili povečati kakovost njenih ocen učinka pravnih predlogov na MSP ter uporabo načela „najprej pomisli na male“⁴³ v vseh politikah EU.

Komisija ne deluje sama, pomembna je tudi zaveza sozakonodajalcev ter nacionalnih in regionalnih organov, ki delujejo v okviru svojih pristojnosti. Predlagani ukrepi bodo omogočili vključitev razsežnosti MSP v medinstitucionalni postopek oblikovanja zakonodaje, saj je zagotavljanje, da je pravo EU visokokakovostno na podlagi temeljite ocene učinkov, skupna odgovornost sozakonodajalcev. Poleg tega imajo države članice ključno vlogo pri zagotavljanju, da nacionalna zakonodaja, vključno z ukrepi za prenos prava EU, podpira načelo „najprej pomisli na male“ in da se upravno breme za MSP zmanjša.

Nazadnje bi morali izvajalske agencije EU, decentralizirane agencije in drugi organi⁴⁴ spodbujati izvajanje politik EU, ki je prijazno do MSP, zlasti prek služb za pomoč in svetovanje MSP ali kontaktnih točk za MSP, ustreznih smernic za MSP v vseh jezikih EU ali spletnih orodij, ki so prijazna do MSP⁴⁵.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 2:** kadar je to primerno in upravičeno ter v skladu s cilji politike Unije, v novih zakonodajnih predlogih sistematično upoštevala posebne določbe, prijazne do MSP.
- **Ukrep št. 3:** imenovala namenskega odposlanca EU za MSP, da Komisiji zagotovi smernice in nasvete o zadevah v zvezi z MSP in zagovarja interese MSP v zunanjem delovanju. Odposlanec bo neposredno predsednici, obenem pa tudi komisarju za notranji trg poročal o vseh dejavnostih v zvezi z MSP, ki se izvajajo v povezavi s službami Generalnega direktorata za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja, ki bodo podpirale delo odposlanca.
- **Ukrep št. 4:** zagotovila, da bo odposlanec EU za MSP sodeloval na zaslišanjih Odbora za regulativni nadzor z generalnimi direktorati o pobudah, ki imajo pomemben učinek na MSP.
- **Ukrep št. 5:** z Evropskim parlamentom in Svetom spodbujala, da se med sozakonodajnim postopkom na kraju samem izvaja ocena učinka predlaganih bistvenih sprememb predlogov Komisije na MSP ter konkurenčnost.
- **Ukrep št. 6:** sodelovala z izvajalskimi in decentraliziranimi agencijami pri opredeljevanju in spodbujanju dobrih praks za podporo MSP, da bi lahko MSP lažje uporabljala storitve agencij.
- **Ukrep št. 7:** sodelovala z državami članicami pri spodbujanju eksperimentiranja in inovacij za zagonska podjetja prek regulativnih peskovnikov.

⁴³ Načelo „najprej pomisli na male“ je bilo opredeljeno v „Aktu za mala podjetja“ za Evropo (SBA) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394>) in nadalje oblikovano v pregledu „Akta za mala podjetja“ (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>).

⁴⁴ Drugi organi, ki so pomembni za MSP, kot je Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo.

⁴⁵ Med dobrimi praksami so digitalno orodje za oceno tveganja, ki ga je razvila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu, ocena kibernetkovarnostne zrelosti za orodje za MSP Agencije Evropske unije za kibernetko varnost ali portal Urada Evropske unije za intelektualno lastnino, namenjen podjetnikom.

3.1.3 Uporaba digitalnih tehnologij za zmanjšanje bremena in izboljšanje odpornosti

Večja digitalizacija lahko pomembno zmanjša bremena in stroške za MSP. Enotno digitalno vstopno mesto⁴⁶ zagotavlja storitev „vse na enem mestu“ za zanesljive upravne in regulativne informacije, spletne postopke in pomoč na vseh ravneh javne uprave. MSP pomaga bolje izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja enotni trg, in znatno zmanjšuje njihovo upravno breme s spletnimi postopki na ključnih področjih. Prvo poročilo o izvajanju enotnega digitalnega vstopnega mesta, ki je predstavljeno kot del svežnja za pomoč MSP, kaže, da je enotno digitalno vstopno mesto pomagalo MSP pri dostopu do visokokakovostnih informacij o pravilih in postopkih, ki se uporabljajo na celotnem notranjem trgu, kar je posebej koristno za mala podjetja z omejenimi upravnimi zmogljivostmi.

Kot je prikazano v poročilu, Komisija sodeluje z državami članicami pri vzpostavitvi spletnih postopkov in uvedbi tehničnega sistema po načelu „samo enkrat“, ki bo predvidoma začel polno delovati do decembra 2023. To bo omogočilo čezmejno izmenjavo ključnih dokumentov med javnimi organi in preprečilo potrebo, da MSP ponovno pošiljajo dokumente v različnih državah članicah. Znižali se bodo stroški prostega gibanja na enotnem trgu, zmanjšala upravna trenja in ovire, podjetjem pa ne bodo naložene dodatne obveznosti.

Tipičen primer so težave, s katerimi se številna MSP spoprijemajo pri **prenosnem dokumentu A1** (za določitev, v kateri zakonodaji o socialni varnosti je zajet imetnik). Od konca tega leta bo tehnični sistem po načelu „samo enkrat“ omogočil večkratne zahteve za dokument A1 in elektronsko prejemanje rezultatov. Hkrati so v nedavnem sporočilu Komisije o digitalizaciji pri usklajevanju sistemov socialne varnosti predstavljeni dodatni ukrepi za olajšanje interakcij med mobilnimi državljani in podjetji, ki poslujejo v tujini, zlasti MSP, ter nacionalnimi organi na področju socialne varnosti, kot je **pilotni projekt o evropski izkaznici socialnega zavarovanja (ESSPASS)** glede prenosnega dokumenta A1⁴⁷. V okviru pobude za zmanjšanje in poenostavitev poročanja (oddelek 3.1.4 v nadaljevanju) se bo z vzpostavitvijo **elektronske oblike (e-izjava) za izjavo o naporitvi delavcev** prav tako znatno zmanjšalo upravno breme in znižali se bodo stroški izpolnjevanja obveznosti za delodajalce, ki bodo lahko v vseh sodelujočih državah članicah uporabili poenostavljeno izjavo v enotni obliki in svojem jeziku.

Nedavni predlog za nadaljnjo razširitev uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava gospodarskih družb EU je pomemben korak naprej pri digitalizaciji prava gospodarskih družb, ki MSP pomaga pri poslovanju v EU⁴⁸. S tem se bo znatno zmanjšalo upravno breme za podjetja, in sicer po ocenah za 437 milijonov EUR na leto, zaradi potrda družbe EU in uporabe načela „samo enkrat“ v primerih, ko podjetja ustanavljajo odvisna podjetja in podružnice v drugih državah članicah⁴⁹. Podjetja bodo lahko izkoristila tudi prepoznavnost svojih informacij prek sistema povezovanja poslovnih registrov

⁴⁶ COM(2018) 1724. Dostopno prek spletnega portala Tvoja Evropa: https://europa.eu/youreurope/index_sl.htm.

⁴⁷ COM(2023) 501 final.

⁴⁸ COM(2023) 177 final.

⁴⁹ Glej povezano oceno učinka, SWD(2023) 178 final.

(BRIS)⁵⁰ na enotnem trgu. Poleg tega se lahko MSP, prizadeta zaradi kršitev prava EU, oprejo na mrežo SOLVIT⁵¹ za reševanje sporov in doseganje zunajsodnih poravnjav.

Nadaljnja digitalizacija MSP je ključna za njihovo konkurenčnost, odpornost in zmožnost inovacij. Program politike Digitalno desetletje⁵² si prizadeva, da bi do leta 2030 več kot 90 % MSP doseglo vsaj osnovno raven digitalne intenzivnosti. Za podporo temu cilju so ključnega pomena evropska vozlišča za digitalne inovacije, ki se sofinancirajo s programom Digitalna Evropa. Podjetjem, zlasti MSP, zagotavljajo podporo na njihovi poti k digitalizaciji. Evropska vozlišča za digitalne inovacije z oceno digitalne zrelosti MSP (v nadaljnjem besedilu: ocena digitalne zrelosti) zagotavljajo ciljno usmerjeno pomoč, ki obsega vse od tehničnega strokovnega znanja in preizkušanja (preizkušanje pred naložbami) do inovacijskih storitev, kot so finančno svetovanje, usposabljanje in razvoj spretnosti. Trenutno je v 30 različnih evropskih državah prisotnih 151 evropskih vozlišč za digitalne inovacije. Do konca leta 2025 bi evropska vozlišča za digitalne inovacije morala nuditi pomoč približno 100 000 podjetjem in subjektom javnega sektorja v Evropi. Sektorski centri za preizkušanje in eksperimentiranje (TEF) podpirajo razvijalce umetne inteligence, da bi na trg učinkoviteje dajali zaupanja vredno umetno inteligenco ter pospešili njeno uvajanje med malimi podjetji v Evropi⁵³.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 8:** do konca leta 2023 v sodelovanju z državami članicami uvedla tehnični sistem po načelu „samo enkrat“ in dodatno razširila področje uporabe enotnega digitalnega vstopnega mesta, da bi zajelo nove postopke, ob upoštevanju potreb MSP.

3.1.4 Poenostavitev postopkov in zahtev glede poročanja

Komisija v okviru izboljšanja dolgoročne konkurenčnosti podjetij⁵⁴ spodbuja racionalizacijo zahtev glede poročanja na podlagi zakonodaje EU, da bi se taka obremenitev zmanjšala za 25 % brez ogrožanja povezanih ciljev politike. Ta cilj se nanaša na zmanjšanje regulativnega bremena za podjetja vseh velikosti, še posebej pa je pomemben za MSP. Zahteve glede poročanja so pomembne za ustrezno spremljanje in izvrševanje zakonodaje, vendar so za številna podjetja, zlasti MSP, lahko obremenjujoče, ustvarjajo stroške in vplivajo na njihovo sposobnost za rast. Zaradi njihovega kopičenja lahko sčasoma pride do odvečnih, podvojenih ali zastarelih obveznosti, neučinkovite pogostosti in časovne razporeditve ali neustreznih metod zbiranja⁵⁵. V takih primerih sta racionalizacija obveznosti poročanja ali obravnavanje potreb specifičnih skupin podjetij, kot so MSP, lahko priložnost za zmanjšanje bremena za podjetja.

⁵⁰ Sistem BRIS povezuje vse nacionalne registre, v njem pa so javno dostopne informacije o 20 milijonih podjetij in podjetnic.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_sl.htm; marca 2023 je Komisija za SOLVIT predlagala referenčno merilo, da se v vsaki državi članici v prvih 12 mesecih reši najmanj 90 % primerov.

⁵² Sklep (EU) 2022/2481 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030.

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>

⁵⁴ COM(2023) 168 final.

⁵⁵ Če so zahteve glede poročanja dobro zasnovane, so njihovi stroški večinoma izravnani s koristmi, ki jih prinašajo, na primer s spremljanjem onesnaženosti zraka ali nadzorom nad finančnim sektorjem in ohranjanjem finančne stabilnosti. Take zahteve niso vključene le v primarno zakonodajo, temveč tudi v izvedbene ali delegirane akte ali celo operativne ureditve.

Komisija je prve pomembne zakonodajne akte, ki racionalizirajo obveznosti poročanja, predlagala že marca 2023⁵⁶, nadaljnji ukrepi pa bodo predstavljeni ob delovnem programu Komisije. S prostovoljno, enostavno in standardizirano metodologijo za poročanje o okoljskih, socialnih in upravljaljskih zadevah se bo zlasti zmanjšalo breme in olajšal dostop MSP do trajnostnega financiranja (za več podrobnosti glej oddelek 3.2.4 v nadaljevanju). Poleg tega bo predlog Komisije za preložitev roka za sprejetje sektorskih evropskih standardov poročanja o trajnostnosti⁵⁷ koristil podjetjem, ki spadajo na področje uporabe direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti, med njimi tudi MSP, ki kotirajo na borzi. To jim omogoča, da se osredotočijo na izvajanje prvega sklopa standardov. S prilagoditvijo pragov za opredelitev MSP iz računovodske direktive se bo zmanjšalo število podjetij, ki trenutno spadajo na področje uporabe zahtev glede poročanja o trajnostnosti iz direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti in uredbe o taksonomiji⁵⁸.

Hkrati se bo v okviru spremljanja emisij toplogrednih plinov in poročanja o njih z zmanjšano pogostostjo, s katero morajo gospodarski subjekti v sektorju energije, energetsko intenzivnih industrijah in letalstvu poročati o izboljšavah svojih metodologij, zmanjšalo breme za podjetja, ne da bi to vplivalo na učinkovitost spremljanja. Poleg tega bodo s poenostavljenimi obveznostmi poročanja iz zakonodaje EU o alternativnem reševanju potrošniških sporov konsolidirane zahteve glede poročanja in zmanjšana bo njihova pogostost, ne da bi to vplivalo na preglednost ali kakovost podatkov.

Za racionalizacijo obveznosti poročanja za vsa podjetja bo Komisija v prihodnjih tednih bolj celostno predstavila ukrepe, ki so bili in ki še bodo sprejeti. Komisija namerava temu postopku nameniti pomembno mesto v svojem delovnem programu za leto 2024, ki bo pospremljen s svežnjem predlogov in načrtovanih ocen. **To delo bo do konca leta 2023 za naslednje cikle sistemizirano z:**

- vzpostavitev standardiziranih sredstev v službah Komisije za pregled zahtev glede poročanja v obstoječi zakonodaji ali upravnih dogovorih ter v novih predlogih,
- opredelitev prednostnih področij v sodelovanju z reprezentativnim sklopom podjetij, sektorskih združenj in nacionalnih organov (ki so pogosto vmesniki za tako poročanje),
- ciljno usmerjenimi načrti za racionalizacijo, ki jih vsaka služba Komisije pripravi za leto 2024 in poznejše obdobje.

⁵⁶ Pregled okvira EU za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge; izvedbeni tehnični standardi za poročanje in razkritja s strani zavarovalnic in pozavarovalnic; Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 223/2009 o evropski statistiki; Pregled ekonomskega upravljanja – poenostavitev poročanja; Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o detergentih in površinsko aktivnih snoveh; carinski zakonik Unije; splošni farmacevtski pravni okvir; na področju prometa se pripravljajo ali so predlagane številne pobude, kot so direktiva o kombiniranem prevozu, harmoniziran pravni okvir za upravljanje železniških zmogljivosti in prometa ter odprava tovornih koridorjev v okviru svežnja o okolju prijaznejšem tovornem prometu, revizije direktiv o težah in merah (glej sveženj o okolju prijaznejšem tovornem prometu) ter o pomorski inšpekciji države pristanišča itd.

⁵⁷ S prvim sklopom evropskih standardov poročanja o trajnostnosti (COM(2023) 5303 final) je bilo znatno zmanjšano breme poročanja v primerjavi s tehničnim svetovanjem, ki ga je zagotovila skupina EFRA. Komisija je načelo poročanja razširila samo na bistvene informacije, uvedla je več postopnih uvajanj, nekatere zahteve po razkritju pa je določila kot prostovoljne.

⁵⁸ Člen 8 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

Prispevek MSP in drugih deležnikov ima pomembno vlogo pri zagotavljanju uspeha celotnega postopka zmanjšanja bremena. Portal „Povejte svoje mnenje: poenostavite!“ omogoča zbiranje njihovih prispevkov glede obveznosti poročanja. Tudi platforma Pripravljeni na prihodnost je bila pozvana, naj posebno pozornost nameni obveznostim poročanja in tej temi posveti eno ali več mnenj v svojem letnem delovnem programu za leto 2024.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 9:** oktobra 2023 poleg delovnega programa predstavila naslednji sklop predlogov za racionalizacijo zahtev glede poročanja, vključno z zgoraj navedenimi ukrepi, v okviru sistematičnega in ponavljajočega se cikla za izpolnitev cilja o 25-odstotnem zmanjšanju.

3.2 Izboljšanje likvidnosti in dostopa do financiranja

3.2.1 Odpravljanje zamud pri plačilih

Zamude pri plačevanju računov vplivajo na podjetja v vseh sektorjih v vseh državah članicah EU. Posebej negativno vplivajo na MSP, ki se zanašajo na redne in predvidljive denarne tokove⁵⁹ in imajo v primerjavi z velikimi podjetji bolj omejen dostop do likvidnosti. MSP, ki plačila prejmejo z zamudo, morajo nastali primanjkljaj v likvidnosti pokriti s kratkoročnimi posojili, to pa zvišuje njihove stroške financiranja. Skrajšanje zamud pri plačilih je ključni element za zagotovitev nujno potrebne likvidnosti MSP, da lahko vlagajo v inovacije ali prenesejo znižanja stroškov na potrošnike⁶⁰.

V okviru tega svežnja pomoči za MSP Komisija predlaga revizijo pravil o zamudah pri plačilih in nadomestitev obstoječe direktive o zamudah pri plačilih z uredbo, ki bi določila zavezujoč največ 30-dnevni rok plačila za vse trgovinske posle. Z njo bo v primeru zamude plačilo nadomestil in obresti postalo samodejno, ti novi ukrepi pa bodo pospremljeni s trdnim okvirom izvrševanja. Podjetja bodo tako tudi lažje uveljavljala svoje pravice, saj se bo zmanjšalo breme za pridobitev ustreznega nadomestila in olajšal dostop do njega z mediacijo.

Ob upoštevanju, da en dan zamude pomeni 158 milijonov EUR dodatnih finančnih stroškov za evropska podjetja, je cilj teh novih pravil zmanjšati zamude pri plačilih za 35 %. Obenem se bo znatno skrajšal čas, ki ga podjetja porabijo za opominjanje svojih dolžnikov, s čimer bodo evropska podjetja prihranila 340 milijonov delovnih ur oziroma 8,7 milijarde EUR. Poleg neposrednih denarnih koristi bi se s tem morala likvidnost v gospodarstvu pravičneje prerezporediti in zmanjšati odvisnost MSP od zunanjega financiranja.

Izbrani instrument za pregled je uredba, ki bo razveljavila in nadomestila sedanjo direktivo o zamudah pri plačilih. Uredba ima številne prednosti, zlasti glede potrebe po obravnavanju čezmejnega vidika zamud pri plačilih. Omogoča uvedbo istih rešitev po vsej EU v povezavi s ključnimi vidiki, kot so najdaljši rok za plačila in postopke preverjanja, obrestna mera za

⁵⁹ Za več podrobnosti glej poročilo o oceni učinka o zamudah pri plačilih, objavljeno vzporedno s tem sporočilom.

⁶⁰ Ob upoštevanju teh ciljev je Komisija nedavno uvedla več postopkov za ugotavljanje kršitev na področju zamud pri plačilih, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/inf_23_1808.

zamude pri plačilih in znesek pavšalnega nadomestila. Hkrati bodo države članice lahko sprejele strožje predpise v zvezi z določenimi vidiki.

Komisija:

- **Ukrep št. 10:** predlaga novo uredbo o zamudah pri plačilih, ki bo znatno okrepila pravila EU za boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih.

3.2.2 Izkoriščanje celotnega potenciala, ki ga MSP ponujajo programi EU

S podporo za MSP, ki bo v okviru programov financiranja EU do leta 2027 predvidoma dosegla več kot 200 milijard EUR⁶¹, imajo MSP dostop do najrazličnejše finančne podpore. Predvsem je bilo uvedenih več ukrepov za odpravo vedno večjih težav MSP pri dostopu do financiranja⁶², začenši s sklopom programa InvestEU za MSP⁶³, ki zagotavlja boljši dostop do financiranja za MSP z ugodnejšimi pogoji za financiranje. Sklop za MSP tudi pomaga MSP pri prilagajanju na trajnostne poslovne prakse in financira zagonska podjetja, ki razvijajo nove trajnostne tehnologije.

V prihodnjih letih bo imel sklop programa InvestEU za MSP pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore evropskim MSP z dolžniškim in lastniškim financiranjem. Banke, jamstvene institucije in drugi finančni posredniki so izkazali izjemno povpraševanje z vlogami pri Evropskem investicijskem skladu (EIF), s svojimi zahtevami pa so trikrat presegli skupno zmogljivost za obdobje 2021–2027, dodeljeno jamstvom. Tržno povpraševanje po kapitalskih naložbah je že doseglo polno zmogljivost za obdobje 2021–2027 pri številnih tematskih področjih, med katerimi so čista tehnologija, biološke znanosti in digitalna preobrazba ter socialno podjetništvo. Tako preveliko povpraševanje v sklopu programa Invest EU za MSP bo EIF od leta 2025 predvidoma preprečilo sklepanje novih sporazumov o jamstvih s finančnimi posredniki, saj bodo jamstvom dodeljeni viri do tedaj že v celoti porabljeni.

⁶¹ To vključuje financiranje, ki je za MSP na voljo prek naslednjih instrumentov (ocene služb Komisije): programa InvestEU (6,9 milijarde EUR iz namenskega sklopa za MSP in dodatnih 0,82 milijarde EUR prek sklopa politike za socialne naložbe in spretnosti), mehanizma za okrevanje in odpornost (45,2 milijarde EUR), Evropskega sveta za inovacije (EUR 10 milijard EUR), pobude Cassini (0,7 milijarde EUR), stebra za MSP programa Enotni trg (1 milijarda EUR), sklada za MSP za intelektualno lastnino (0,08 milijarde EUR), programa Digitalna Evropa (0,7 milijarde EUR), Evropskega obrambnega sklada (več kot 0,2 milijarde EUR), evropskega vesoljskega programa (1 milijarda EUR), programa za varno povezljivost – IRIS2 (0,72 milijarde EUR), programa Obzorje Evropa (15 milijard EUR), Sklada za pravični prehod (4,8 milijarde EUR), programa Ustvarjalna Evropa (2,3 milijarde EUR), Evropskega sklada za regionalni razvoj (38,71 milijarde EUR), naložbenih pobud v odziv na koronavirus in instrumenta REACT-EU v okviru kohezijske politike (22 milijard EUR), Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (30 milijard EUR), Kohezijskega sklada (0,05 milijard EUR), Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (2,52 milijarde EUR), programa Life (0,13 milijarde EUR), Instrumenta za povezovanje Evrope (0,2 milijarde EUR), sklada za inovacije (0,17 milijarde EUR), Evropskega socialnega sklada plus (0,82 milijarde EUR), novega evropskega programa za inovacije na področju dostopa do financ (45 milijard EUR) za globokotehnoška zagonska podjetja, mala in srednja podjetja ter mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

⁶² Med različnimi finančnimi instrumenti, ki so bili za MSP na voljo v prejšnjem večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020, je zgolj jamstvena shema za posojila v programu COSME ustvarila 68 milijard EUR finančnih sredstev za skoraj 900 000 MSP ter s tem pripomogla k ustvarjanju ali ohranitvi več kot 4 milijonov delovnih mest.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_en

Komisija je v okviru platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP)⁶⁴ predlagala povečanje razpoložljivega jamstva EU za 7,5 milijarde EUR prek namenskega sklopa programa InvestEU za platformo STEP. Ko bosta zakonodajalca odobrila platformo STEP, si bo Komisija prizadevala za hitro uporabo dodatnih virov, dodeljenih programu InvestEU, v korist MSP.

Države članice imajo lahko ključno vlogo pri dodeljevanju dodatnih virov v program InvestEU iz mehanizma za okrevanje in odpornost ali iz nacionalnih proračunov ter pri uporabi obstoječih možnosti prenosa v okviru skladov deljenega upravljanja, da spodbujajo naložbe v svoji državi.

V okviru predloga za platformo STEP je Komisija predstavila več načinov, da bi se državam članicam olajšala uporaba takih virov in da bi se povečal znesek financiranja MSP, podprt s programom InvestEU, zlasti z razjasnitvijo vidikov državne pomoči v zvezi z vsemi prenosi virov ter v zvezi z uporabo vidikov, da se ne škoduje bistveno⁶⁵.

Kot je Komisija dodatno pojasnila v predlogu za platformo STEP, odločitev države članice o dodelitvi virov v oddelek programa InvestEU za države članice za izvajanje obstoječega finančnega produkta programa InvestEU, ki ga je za oddelek za EU kot izvajalska partnerica razvila mednarodna finančna institucija, kot je skupina EIB ali Evropska banka za obnovo in razvoj, sama po sebi ne pomeni državne pomoči⁶⁶. Takí možni prenosi virov (od deljenega upravljanja, mehanizma za okrevanje in odpornost ali nacionalnih proračunov) so zato hiter, enostaven in neobvezen mehanizem, s katerim lahko države članice nujno potrebna sredstva usmerijo v MSP brez bremen poročanja, razen tistih, ki jih zahteva program InvestEU. To možnost prenosa so do zdaj uporabile številne države članice. Glede na veliko tržno povpraševanje se države članice, ki še niso zagotovile prispevka, spodbuja, naj to storijo prek oddelka programa InvestEU za države članice, da podprejo izvajanje finančnih produktov za MSP v svoji državi članici. Komisija bo napredek pri izvajanju v okviru sklopa za MSP spremljala skupaj z mrežo odposlancev za MSP.

Poleg tega lahko države članice in regije vzpostavijo finančne instrumente, ki se sofinancirajo s programi deljenega upravljanja EU, za usmeritev virov EU v različne finančne produkte, med njimi posojila, jamstva, lastniški kapital in druge mehanizme za prevzemanje tveganja. Taka podpora lahko neposredno pomaga MSP. Za pospešitev tega procesa platforma Komisije fi-compass⁶⁷ zagotavlja viře, vključno s splošnimi informacijami, smernicami, praktičnimi orodji in priložnostmi za učenje, ki organe upravljanja usmerjajo glede uporabe finančnih instrumentov v okviru vsakega od skladov EU z deljenim upravljanjem.

⁶⁴ COM(2023) 335 final.

⁶⁵ S spremembo tehničnih smernic o uporabi načela, da se ne škoduje bistveno, na podlagi Uredbe (EU) 2021/241. S tem se bo olajšala tudi dodelitev virov v program InvestEU iz mehanizma za okrevanje in odpornost.

⁶⁶ To ne posega v obveznost finančnih instrumentov in proračunskih jamstev EU, da so skladni s pravili o državni pomoči na podlagi člena 209(2), točka (c), finančne uredbe.

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>

Komisija bo:

- **Ukrep št. 11:** z ustrezno strukturo upravljanja programa InvestEU spodbujala države članice, naj nacionalnim oddelkom programa InvestEU dodelijo dodatne vire in olajšajo prispevke mehanizma za okrevalje in odpornost v program InvestEU tako, da do oktobra 2023 zagotovijo dodatne smernice o uporabi načela, da se ne škoduje bistveno.

Izvozne agencije imajo temeljno vlogo pri podpori podjetjem v mednarodni trgovini.

Izvajati se začneja bolj usklajen pristop med izvoznimi krediti držav članic EU in orodji za financiranje na ravni EU, pri čemer bi ga bilo treba dodatno okrepiti. Zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini je večina izvoznih agencij EU začasno odpravila svoje kritje tveganj za Ukrajino, kar je negativno vplivalo na sposobnost podjetij EU za izvoz v Ukrajino. Pilotni mehanizem, ki je vreden približno 300 milijonov EUR in se bo med letom 2024 izvajal v okviru sklopa programa InvestEU za MSP, bo izvoznim agencijam omogočil nadaljevanje poslovanja v zvezi z Ukrajino. S pilotnim mehanizmom se bo predvidoma izboljšala konkurenčnost evropskih MSP tako, da bodo vzpostavljene močnejše vezi z Ukrajino, kar bo omogočilo nov izvoz v višini več sto milijonov EUR.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 12:** sodelovala z EIF pri vzpostavitvi pilotnega mehanizma med letom 2024, ki bo izvoznim agencijam omogočil podporo MSP pri trgovanju z Ukrajino.

V okviru širše pobude za unijo kapitalskih trgov⁶⁸ se je z vzpostavitvijo zagonskih trgov MSP, vseevropskih skladov tveganega kapitala in množičnega financiranja izboljšal dostop do financiranja za MSP. Z nedavnim političnim sporazumom o evropski enotni točki dostopa bodo velika in mala podjetja postala bolj prepoznavna za vlagatelje, z revidiranimi pravili za uredbo o evropskih dolgoročnih investicijskih skladih in alternativne investicijske sklade pa se bodo povečali viri financiranja, ki so na voljo za MSP. Predlogi akta o kotiranju⁶⁹ si prizadevajo spodbujati dostop do financiranja na javnih trgih za podjetja, vključno z MSP, z zmanjševanjem birokracije, racionalizacijo pravil in omogočanjem lastnikom, da po uvrstitvi njihovih podjetij na borzo ohranijo pooblastila za odločanje. Visoka raven ambicij za predloge akta o kotiranju je ključna za zagotovitev, da se hitro rastoča podjetja še naprej razvijajo in ustvarjajo delovna mesta v EU. Da bi MSP omogočili boljši dostop do tržnih virov financiranja in lastniškega kapitala, bodo pomembni hitro sprejetje zakonodajnih predlogov v okviru akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov iz leta 2020 in nadaljnje razprave o prihodnjem razvoju unije kapitalskih trgov, zlasti v Euroskupini.

Druga pot za podporo MSP je Evropski svet za inovacije, ki je vodilni instrument EU za zagotavljanje mešanega financiranja (nepovratna sredstva in lastniški ali navidezni lastniški kapital) hitro rastočim zagonskim podjetjem in MSP, ki si prizadevajo za prelomne inovacije. Sklad Evropskega sveta za inovacije takim podjetjem zagotavlja lastniško financiranje v višini od 0,5 milijona do 15 milijonov EUR, s proračunom v višini 10 milijard EUR pa naj bi se od zasebnih vlagateljev pridobilo 30 do 50 milijard EUR. Za podjetja, ki potrebujejo nadaljnje kroge financiranja ali višje zneske naložb, je v predlogu Komisije za platformo STEP predviden dodatni proračun v višini 2,63 milijarde EUR, ki naj

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_22_7348

⁶⁹ COM(2022) 760 final.

bi skladu Evropskega sveta za inovacije omogočil, da zagotovi kapitalske naložbe brez primere v višini med 15 in 50 milijoni EUR za tehnologije, ki so za Evropo strateškega pomena. Z dodatnimi zasebnimi naložbami bo tako mogoče ustvariti 13 milijard EUR sveže kapitalske podpore za MSP, ki niso zmožna pridobiti bančnega financiranja, in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

Komisija bo MSP pomagala tudi pri ukrepih za energijsko učinkovitost (ki segajo od energetskih pregledov do tehnologij in usposabljanj) tako, da bo prek evropske podjetniške mreže z odprtimi razpisi dala na voljo 10 milijonov EUR iz programa Enotni trg.

3.2.3 Javna naročila

Enostavnejši dostop do trgov javnih naročil lahko MSP pomaga izkoristiti njihov potencial s pozitivnim učinkom na rast in gospodarsko okrevanje. Znatno del javnih naložb se porabi v okviru javnih naročil, kar predstavlja 14 % BDP EU. Vendar imajo MSP težave pri dostopu do javnih naročil. Komisija je predstavila pobude, ki bi morale podjetjem, vključno z MSP, olajšati dostop do javnih naročil, tudi čez mejo⁷⁰. Namen je povečati delež malih in srednjih podjetij pri javnih naročilih, da bo v skladu z njihovim splošnim pomenom v gospodarstvu. Da bi izboljšali udeležbo MSP v javnih naročilih, bo pomembno spodbujati uporabo standardiziranih določb in klavzul v dokumentih v zvezi z oddajo javnega naročila, zlasti za naročila z nizkim tveganjem ali nizko vrednostjo, s čimer bodo MSP lažje obvladovala razpisno dokumentacijo. Spodbujati bi bilo treba prakse, ki izboljšujejo sodelovanje MSP, kot je uporaba pogojev, primernih za MSP (ugodnejše finančne kvalifikacije in plačilni pogoji).

Komisija bo:

- **Ukrep št. 13:** spodbujala uporabo standardiziranih določb o javnih naročilih in pogojih, primernih za MSP, da bi izboljšala udeležbo MSP v javnih naročilih.

3.2.4 Olajšan dostop MSP do trajnostnega financiranja

MSP nudijo Evropi pomembno pomoč pri doseganju njenih ciljev podnebne nevtralnosti in drugih okoljskih ciljev⁷¹. Ključno je torej zbiranje sredstev za prehod MSP na trajnostnost ob hkratnem zmanjšanju upravnega bremena. Da bi MSP polno izkoristila svoj potencial za prehod na trajnostno gospodarstvo, zlasti potrebujejo (1) enostaven in standardiziran okvir za poročanje o okoljskih, socialnih in upravljaljskih zadevah in (2) finančne institucije, ki jih podpirajo v prizadevanjih za prehod na trajnostno poslovanje.

⁷⁰ COM(2017) 572 final. V letih 2020 in 2021 je Komisija objavila dve študiji o udeležbi MSP v javnih naročilih: <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/eec8227c-eccc-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> in <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. V letu 2023 sta bili objavljeni dve brošuri za spodbujanje udeležbe zagonskih podjetij v javnih naročilih:

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254?locale=sl>,

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276?locale=sl>.

⁷¹ Poročilo o dejavnostih platforme OECD za financiranje MSP za trajnostnost za leto 2023 (stran 6),

<https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

Kljub ukrepom, ki so že bili uvedeni za obravnavo njihovih potreb⁷², imajo MSP težave pri pridobivanju sredstev za svoje zelene projekte. Za MSP, z izjemo tistih, ki kotirajo na borzi, formalno ne veljajo zahteve iz okvira EU za trajnostno financiranje. Vendar se Komisija zaveda, da se ta MSP srečujejo z vse večjimi zahtevami za informacije o trajnostnosti s strani svojih finančnih partnerjev in partnerjev v vrednostni verigi, pogosto v nestandardizirani obliki. S tega vidika Komisija priznava pomisleke MSP o kaskadnih učinkih teh novih pravil na poročanje o trajnostnosti.

Komisija sprejema ukrepe za odpravo teh pomislekov. Komisija najprej spodbuja velika podjetja in finančne posrednike⁷³, naj pri sodelovanju z MSP uporabljajo načelo sorazmernosti in naj bodo zadržani glede informacij, ki jih zahtevajo od partnerjev v vrednostni verigi, ki so MSP. Predstavlja tudi določene smernice, vključno s prostovoljnimi orodji, ki jih MSP lahko uporabijo za dostop do sredstev za financiranje prehoda.

Evropska svetovalna skupina za računovodsko poročanje (EFRAG) razvija poenostavljene standarde poročanja za MSP kotirajo na borzi. Komisija bo zagotovila, da bodo ti standardi za MSP, ki kotirajo na borzi, sorazmerni. S standardi bodo omejene informacije, ki jih morajo sporočati MSP, ki kotirajo na borzi in spadajo na področje uporabe direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti. Določili bodo tudi zakonsko mejo za informacije, za katere se lahko z evropskimi standardi poročanja o trajnostnosti od velikih podjetij zahteva, da jih pridobijo od MSP v svojih vrednostnih verigah, s tem pa bodo omejili kaskadne učinke. To je pomemben zaščitni ukrep iz direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti, da se omeji posredni učinek zahtev glede poročanja v vrednostni verigi, naloženih velikim podjetjem, na MSP. Komisija si bo v tekočih pogajanjih o direktivi o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti prizadevala zagotoviti, da se zaščitni ukrepi v zvezi s tem prenesejo. Hkrati bo skupina EFRAG oblikovala prostovoljen standard za MSP, ki ne kotirajo na borzi. MSP ga lahko uporabijo za standardizacijo informacij o trajnostnosti, o katerih želijo poročati, s čimer se bodo ustvarile boljše priložnosti za pridobitev zelenega financiranja in tako pospešil prehod na trajnostno gospodarstvo.

Uporabnikom prijazna orodja ter izmenjava informacij in znanja v sodelovanju z industrijskimi deležniki bodo MSP pomagali, da se bodo lahko znašla v okviru EU za trajnostno financiranje. Zlasti poenostavljeni pristopi, oblikovani skupaj s platformo za trajnostno financiranje, bi morali MSP, ki ne kotirajo na borzi, omogočiti koristi od uporabe taksonomije.

Finančne institucije morajo obenem MSP podpreti pri njihovih prizadevanjih za prehod na trajnostno poslovanje. Za to je potrebna boljša vključitev zelenega financiranja za MSP v poslovne modele bank. Opredeliti je treba pojem zelenih posojil in določiti standarde za zelena posojila na ravni EU, da se poveča njihova uporaba. Vključitev takih posojil za MSP v števec deleža zelenih sredstev bi na primer morala omogočiti večjo prepoznavnost posojil za MSP in finančne institucije spodbuditi, da MSP zagotovijo trajnostno financiranje.

Na podlagi rezultatov različnih tekočih študij Komisije o MSP in poročanju o

⁷² Nazadnje v sporočilu Komisije z naslovom Okvir za trajnostno financiranje, ki deluje v praksi, iz junija 2023, COM(2023) 317 final, ki se zlasti zavzema za vključevalnost, uporabnost in sorazmernost takega okvira, da bodo lahko MSP zbirala sredstva za svoj prehod na trajnostnost.

⁷³ Priporočilo Komisije (EU) 2023/1425 o olajšanju financiranja za prehod na trajnostno gospodarstvo.

taksonomiji/trajnostnem financiranju bo Komisija:

- **Ukrep št. 14:** zagotovila, da imajo MSP na voljo enostaven in standardiziran okvir za poročanje o okoljskih, socialnih in upravljavskih zadevah tako, da bo omejila tveganje prenosa zahtev po razkritju na MSP, ki ne kotirajo na borzi, v vrednostni verigi podjetij, ki spadajo na področje uporabe direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti, in zagotovila hitro izvajanje prostovoljnih standardov za MSP, ki ne kotirajo na borzi.
- **Ukrep št. 15:** spodbujala finančne institucije, naj zeleno financiranje za MSP vključijo v svoje poslovne modele s:
 - a. prizadevanjem za standard ali opredelitev zelenih posojil, zlasti za MSP, na podlagi prihodnjega nasveta Evropskega bančnega organa⁷⁴;
 - b. oceno prilagoditve deleža zelenih sredstev, prijazne do MSP, ki bo upoštevana v prihodnji posodobitvi delegiranega akta o obveznostih razkritja, ki dopolnjuje uredbo o taksonomiji.

3.3 Omogočanje dostopa do usposobljenega osebja

Način, kako se MSP in njihovi zaposleni učijo, sodelujejo v družbi in vodijo svoje vsakdanje poslovanje, se s tehnološkim razvojem ter globalnimi in demografskimi izzivi spreminja. MSP potrebujejo dostop do usposobljene delovne sile, da se lahko spoprimejo s temi spremembami ter zagotovijo svojo odpornost, obenem pa prispevajo k družbi, produktivnosti in inovacijam.

Komisija nadgrajuje evropski program spretnosti⁷⁵, da bi državam članicam pomagala zagotoviti, da v skladu s cilji, določenimi v akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic, vsako leto 60 % vseh delovno sposobnih odraslih sodeluje v programih usposabljanja⁷⁶. Evropsko leto spretnosti in doslej najboljše finančni viri EU, ki bodo za razvoj spretnosti na voljo v večletnem finančnem okviru za programsko obdobje 2021–2027, zlasti ocenjeni znesek 65 milijard EUR iz mehanizma za okrevanje in odpornost in Evropskega socialnega sklada plus, so prav tako edinstvena priložnost za pospešitev ukrepov za olajšanje dostopa MSP do obsežnega in raznolikega nabora spretnosti, kot sta predloga o digitalnem izobraževanju in digitalnih spretnostih⁷⁷. V tem smislu bo pilotni program za evropsko potrdilo o digitalnih spretnostih⁷⁸ v sodelovanju z državami članicami in deležniki prispeval h krepitvi preglednosti in priznavanju digitalnih spretnosti ter MSP olajšal dostop do talentov, ki jih potrebujejo za digitalni prehod.

V okviru posodabljanja sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja⁷⁹ EU podpira tudi centre poklicne odličnosti⁸⁰ pri razvoju lokalnih „ekosistemov spretnosti“ od napredne proizvodnje do umetne inteligence, vodne tehnologije in ozelenitve mest. Ti tesno sodelujejo s podjetji, tudi MSP, ter prispevajo k regionalnemu razvoju, podjetništvu,

⁷⁴ Poziv Komisije za svetovanje o zelenih posojilih in hipotekah, izdan Evropskemu bančnemu organu v novembru 2022.

⁷⁵ COM(2020) 274 final.

⁷⁶ Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, ki so ga voditelji držav in vlad podprli v letu 2020, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=sl>.

⁷⁷ COM(2023) 205 final in COM(2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9?>

⁷⁹ Priporočilo Sveta 2020/C 417/01.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501&langId=sl>

inovacijam in strategijam pametne specializacije. Evropska koalicija za vajeništva podpira spodbujanje več in boljših vajeništev po vsej EU kot učinkovitih učnih poti za pridobitev usposobljenih delavcev, ki jih podjetja, zlasti MSP, potrebujejo.

V okviru evropskega pakta za spretnosti⁸¹ si 18 obsežnih partnerstev za spretnosti, ki zajemajo vse industrijske ekosisteme, prizadeva za opredelitev potreb po spretnostih ter uvajanje usposabljanja v podjetjih in njihovih dobavnih verigah za izpopolnjevanje in preusposabljanje 10 milijonov delavcev do leta 2030. MSP dejavno sodelujejo v vseh obsežnih partnerstvih za spretnosti, in sicer neposredno kot posamezni člani in posredno prek sektorskih mrežnih organizacij. Partnersko povezovanje z drugimi akterji, kot so socialni partnerji, in mrežami v okviru obsežnih partnerstev za spretnosti jim omogoča dostop do programov, vsebin in gradiv za usposabljanje, ki ga zaradi svoje omejene velikosti in virov pogosto ne bi imela.

Evropska podjetniška mreža ima pomembno vlogo pri zagotavljanju usposabljanja za MSP, da bi jim pomagala doseči skladnost z novimi zahtevami, izkoristiti priložnosti ukrepov, kot sta akt o neto ničelni industriji ali akt o kritičnih surovinah, ter obravnavati posledice zelenega dogovora in zakonodaje o trajnostnosti, kot je direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti.

Podjetniške spretnosti so ključne za pomoč obstoječim podjetnikom pri širjenju njihovega poslovanja in spodbujanju, da bi se še več ljudi odločilo za poklicno pot v podjetništvu. Da bi za podjetništvo opolnomočila ženske, Komisija dejavnosti ozaveščanja izvaja v kombinaciji z usposabljanjem, mentorstvom in kovčingom ter izboljšanjem dostopa podjetnic do financiranja in poslovnih mrež. Na primer, program Erasmus za mlade podjetnike⁸² je podprl več kot 9 000 podjetnic, pobuda Women TechEU⁸³ pa je s proračunom v višini več kot 10 milijonov EUR zagotovila financiranje za podjetja, katerih ustanoviteljice so ženske. Vendar je potrebno nadaljnje delo, da se v celoti izkoristi podjetniški potencial skupin, kot so ženske, mladi in skupine s tveganjem socialne izključenosti.

Nazadnje je treba tudi poenostaviti postopke, s katerimi MSP privabljajo talente iz tujine. Komisija bo pozneje letos predlagala sveženj za polno izkoriščanje potenciala mobilnosti talentov, ki bo vključeval zakonodajni predlog o vzpostavitvi nabora talentov EU in pobudo za sodelovanje z državami članicami pri pospešitvi priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanov tretjih držav, tudi prek partnerstev s tretjimi državami, da bi se izboljšala zaposlovanje ter povezovanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 16:** do 4. četrtertletja 2023 predstavila pobudo za izboljšanje priznavanja kvalifikacij in spretnosti državljanov tretjih držav, da bi se odpravile vrzeli v spretnostih na trgu dela EU.
- **Ukrep št. 17:** sodelovala s skupinami, katerih neizkoriščeni podjetniški potencial je še

⁸¹ Pakt tudi spodbuja partnerstva na regionalni ravni za podporo izpopolnjevanju in preusposabljanju delovne sile, vključno s tisto v MSP. Kot kažejo rezultati raziskave, so člani pakta od njegovih začetkov v letu 2020 s svojimi usklajenimi prizadevanji dosegli približno dva milijona posameznikov. Hkrati so člani v dejavnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja skupaj vložili skoraj 160 milijonov EUR. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en.

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en

vedno velik, kot so ženske, mladi in invalidi, in sicer s kampanjami ozaveščanja, mentorstva in kovčinga.

3.4 Podpora MSP v njihovem celotnem življenjskem ciklu

3.4.1 Ustanovitev novega podjetja

Od pregleda akta za mala podjetja⁸⁴ Komisija sodeluje z državami članicami pri skrajšanju časa, potrebnega za ustanovitev novih podjetij. Pobuda za zagon in razširitev podjetij iz leta 2016⁸⁵ je vsebovala več ukrepov za povečanje privlačnosti ustanovitve in razširitve podjetja za podjetnike v Evropi. Komisija tudi spodbuja države članice, naj podpirajo ustanavljanje zagonskih podjetij z izvajanjem načel in dobrih praks, opredeljenih v deklaraciji o standardu odličnosti za zagonska podjetja EU⁸⁶, kot so:

- olajšanje ustvarjanja novih pravnih subjektov za zagonska podjetja, tako na spletu kot zunaj njega, v čim krajšem času in s čim nižjimi stroški, kar vključuje omogočanje predložitve upravnih dokumentov za ustanovitev zagonskega podjetja ali odvisnega podjetja v drugih državah članicah prek spleta⁸⁷;
- vzpostavitev skrajšanega postopka za zagon (vključno s službo za pomoč uporabnikom v zvezi z dostopom do trgov) prek spletne enotne kontaktne točke, ki zagotavlja popolne informacije o nacionalnih upravnih zahtevah in priložnostih za financiranje ter bo povezana z enotnim digitalnim vstopnim mestom;
- podpora raznolikosti in vključevanju, kar je obenem v skladu z akcijskim načrtom za socialno gospodarstvo⁸⁸.

3.4.2 Rast podjetja

Ukrepi v tem sporočilu bodo MSP omogočili konkuriranje in rast. MSP so trenutno opredeljena kot podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih, njihov letni promet pa znaša največ 50 milijonov EUR oziroma njihova bilančna vsota največ 43 milijonov EUR. Ti pragi so bili določeni v letu 2003. Čeprav je dvajset let pozneje velika večina podjetij še vedno zajetih v opredelitvi MSP, so nekatera podjetja to opredelitev prerasla in postala tako imenovana podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.

Komisija je v letu 2021 ocenila opredelitev MSP in sklenila, da je še vedno ustrezna (pri čemer povprečni promet MSP EU ostaja bistveno pod pragom)⁸⁹. Ocena je bila opravljena na podlagi podatkov iz leta 2018, zato v njej ni bilo mogoče upoštevati učinkov pandemije, vojne v Ukrajini in energetske krize, ki so od tedaj pretresli gospodarstvo EU, zlasti pa so povzročili veliko povečanje inflacije, ki se šele postopno umirja. Poleg tega bo glede na sedanje in prihodnje gospodarske izzive, od digitalizacije do demografskih sprememb, morda primerno v večji meri priznati povečanja produktivnosti v zadnjih dveh desetletjih, tako da se jih upošteva pri opredelitvi zgornjih meja za status MSP.

⁸⁴ COM(2011) 78 final.

⁸⁵ COM(2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>

⁸⁷ V skladu z Direktivo (EU) 2019/1151 in predlogom COM(2023) 177 final.

⁸⁸ COM(2021) 778 final.

⁸⁹ Najnovejši povzetek ocene SWD(2021) 280 final.

V oceni iz leta 2021 je bila priznana tudi potreba, da se „podrobneje pregledajo izzivi, s katerimi se podjetja spoprijemajo, ko ‚prerastejo‘ fazo MSP“⁹⁰. Če na primer prednosti različnih ukrepov v korist MSP ostanejo neizkoriščene, kadar rastoče podjetje preseže enega od navedenih parametrov, lahko pride do učinkov pragov.

Nedavna študija Komisije je razkrila bistveno vlogo podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo v gospodarstvu EU⁹¹: mala (250–499 zaposlenih) in velika podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo (500–1499 zaposlenih) skupaj predstavljajo več kot 13 % vseh zaposlitev v evropskem nefinančnem poslovnem sektorju. Delež podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo je posebej velik v industrijskih ekosistemih, ki so ključni za konkurenčnost in tehnološko suverenost EU: elektronika, vesolje in obramba, energija, energetska intenzivne industrije in zdravje.

Na voljo so različne sheme za tvegano financiranje in povečanje obsega, ki jih je odobrila Komisija, za podporo njihovem procesu dinamične rasti in odpravo njihove vrzeli v financiranju. Smernice o državni pomoči za spodbujanje naložb tvegane financiranja vsebujejo opredelitev malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo in pod določenimi pogoji omogočajo podporo tem podjetjem. Komisija državam članicam tudi omogoča, da podpirajo podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo na podlagi začasnega okvira za krizne razmere in prehod⁹² in revidirane uredbe o splošnih skupinskih izjemah⁹³.

Mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo navadno rastejo hitreje, so bolj inovativna in v primerjavi z MSP tudi bolje obvladujejo digitalizacijo, vendar se še vedno spopadajo z določenimi izzivi, kot sta pomanjkanje usposobljenih delavcev ali upravno breme. Statistični podatki o malih podjetjih s srednje veliko tržno kapitalizacijo so omejeni, manjka tudi skladen pristop k podpori rasti takih podjetij.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 18:** pozorna na potrebe podjetij, ki preraščajo prage iz opredelitve MSP, ter širšega kroga malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo in bo **do konca leta 2023:**
 - a. analizirala učinek visoke inflacije in dolgoročnih povečanj produktivnosti ter medsebojnih vplivov z morebitnimi dodatnimi ukrepi za podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, da bi se zvišali finančni pragi iz sedanje opredelitve MSP, kadar je to upravičeno;
 - b. oblikovala usklajeno opredelitev za mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo;
 - c. **nato** sprejela potrebne ukrepe za upoštevanje revidirane opredelitve MSP v ustreznih zakonodajnih aktih ter
 - d. oblikovala nabor podatkov na podlagi opredelitve malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo in ocenila morebitne ukrepe za podporo tem podjetjem pri njihovi rasti (vključno z morebitno uporabo nekaterih ukrepov v korist MSP v prilagojeni obliki).

⁹⁰ SWD(2021) 280 final.

⁹¹ *Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape* (Študija za opredelitev, oceno in predstavitev okolja podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo v EU), 2022, <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1>.

⁹² COM(2023) 1711 final.

⁹³ Uredba Komisije (EU) 2023/1315.

3.4.3 Prenos podjetij, preprečevanje insolventnosti in omogočanje druge priložnosti podjetnikom

Uspešni prenosi podjetij koristijo gospodarstvu Evrope in njenemu družbenemu ustroju, preprečujejo izgubo delovnih mest in ohranjajo gospodarsko dejavnost. Priporočilo Komisije o prenosu podjetij, ki obravnava ključne pravne, fiskalne in upravne vidike prenosov podjetij, je še vedno veljavno⁹⁴. Komisija spodbuja dobre prakse pri prenosu podjetij, ki so bile oblikovane v okviru več projektov, financiranih s strani EU⁹⁵, ali so jih oblikovali drugi deležniki, ki delujejo na tem področju. V letu 2021 je Komisija izvedla študijo o izboljšanju dokazne podlage o prenosu podjetij⁹⁶. Poleg tega je Komisija v svojem predlogu priporočila Sveta o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo⁹⁷ državam članicam priporočila, naj zagotovijo omogočiten okvir za prenos podjetij na zaposlene za oblikovanje delavskih zadrug. Glede na pomen prenosov podjetij je Komisija pripravljena narediti pregled nedavnega razvoja v državah članicah.

Akademija mentorjev evropske mreže za zgodnje opozarjanje⁹⁸ bo razvila spletni program učenja za mentorje, ki bodo lahko bolje podprli podjetja, ki jim grozi insolventnost, ter pomagali lastnikom podjetij pri prenosu njihovih podjetij na naslednjo generacijo.

Ker približno 50 % novih podjetij v prvih petih letih svojega delovanja propade⁹⁹, politika Komisije glede insolventnosti nazadnje podpira podjetnike, ki so doživeli stečaj, za zagotovitev, da lahko hitro dobijo drugo priložnost. Cilj direktive o prestrukturiranju in insolventnosti je preprečiti stečaje in pomagati insolventnim podjetjem, da si opomorejo. Komisija bo do sredine leta 2026 poročala o uporabi in učinku določb Direktive. Obenem je Komisija leta 2022 v okviru unije kapitalskih trgov predlagala direktivo o harmonizaciji nekaterih vidikov insolvenčnega prava¹⁰⁰. Njen najbolj inovativen element je uvedba poenostavljenega, hitrega in stroškovno učinkovitega postopka prenehanja za mikropodjetja. Komisija spodbuja zakonodajalca, naj v zvezi s tem predlogom doseže nujen napredek. To je ključno za zagotovitev učinkovitejših postopkov v primeru insolventnosti in s tem za večje število čezmejnih naložb, tudi za MSP.

Komisija bo:

- **Ukrep št. 19:** do 2. četrtertletja 2024 skupaj z mrežo odposlancev za MSP ocenila okvirne ukrepe za prenos podjetij v državah članicah.

⁹⁴ Priporočilo Komisije 94/1069/ES. Komisija je zlasti predlagala ciljno usmerjene davčne spodbude, kot so pogojno zmanjšanje davkov na dediščino in darila pri družinskem nasledstvu, pogojni odlogi plačila davkov ali davčne olajšave za ponovne naložbe ali posebne davčne spodbude za prenos podjetja na zaposlene, s ciljem zagotovitve, da davki na prenos ne ogrožajo preživetja podjetja.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_en

⁹⁶ <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/fd4ae129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-190448642>

⁹⁷ COM(2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>

⁹⁹ COM(2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM(2022) 702 final.

4 Sklepne ugotovitve

MSP še naprej krmarijo v zelo negotovih gospodarskih razmerah. Inflacija, ki se postopno umirja, a še kar vztraja, bo še naprej obremenjevala dodano vrednost in zaposlenost, zaradi geopolitične negotovosti pa bodo dobavne verige občutljive.

Poleg podpore v financiranju, vključno z velikimi prizadevanji Komisije v skupni vrednosti približno 200 milijard EUR do leta 2027, je zato treba okrepiti podporo politike za MSP na podlagi ukrepov, predstavljenih v tem sporočilu. Vsi ti ukrepi temeljijo na treh glavnih operativnih izzivih za MSP, tj. upravnem bremenu, financiranju in spretnostih, da bi se tako dosegli povsem konkretni cilji: zagotavljanje omogočitenega regulativnega okvira, zmanjšanje zahtev glede poročanja, poenostavitev davkov, spodbujanje likvidnosti, izboljšanje dostopa do financiranja, zagotavljanje pravih spretnosti MSP in podpora MSP v njihovem celotnem življenjskem ciklu.

Kot je navedeno v strategiji Komisije za MSP¹⁰¹, sta učinkovita pomoč in podpora MSP odvisni od usklajenega prizadevanja in trdnega partnerstva vseh akterjev – institucij EU, nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov, MSP, velikih podjetij, socialnih partnerjev, civilne družbe in vlagateljev. Komisija zlasti spodbuja države članice, naj na nacionalni, regionalni in lokalni ravni uporabljajo načelo „najprej pomisli na male“.

Komisija bo aktivirala vse mogoče vzvode, da MSP olajša in poenostavi življenje. Zagotavljanje kratkoročne pomoči, postavljanje temeljev za njihovo dolgoročno konkurenčnost in odpornost ter spodbujanje pravičnega in do MSP prijaznega poslovnega okolja so v središču pristopa Komisije.

¹⁰¹ COM(2020) 103 final.